



NCHRI2023

The 3rd National Conference on Health Research and Innovation 2023

รายงานสืบเนื่อง (Proceeding)

การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 3

“สาธารณสุขยุคใหม่ภายใต้ร่มมหาตไทย”

คณะสาธารณสุขศาสตร์
มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

วันที่ 16 มีนาคม 2566



ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในสถานพยาบาล :
ศึกษากรณีการถ่ายภาพหรือคลิปโดยผู้ใช้บริการ

Legal issues concerning personal data protection in medical facilities:

A study of photograph or clip taking by service users

คณาธิป ทองรวีวงศ์*

รองศาสตราจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต*

Corresponding author Email address: kanathip.tho@kbu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาข้อจำกัดในแง่องค์ประกอบ ขอบเขต ข้อยกเว้นของ การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล เปรียบเทียบกับพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ ในกรณีผู้ใช้บริการถ่ายภาพหรือคลิปในสถานพยาบาล โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพในการศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาและการตีความตัวบทกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า (1) การถ่ายภาพหรือคลิปโดยผู้ใช้บริการบางกรณีไม่อยู่ในขอบเขตนิยามของข้อมูลส่วนบุคคลตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งคล้ายคลึงกับขอบเขตนิยามของข้อมูลสุขภาพตามพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ (2) พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ยกเว้นการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อวัตถุประสงค์ส่วนตัวหรือในครอบครัว จึงไม่สามารถปรับใช้กับการถ่ายภาพหรือคลิปโดยผู้ใช้บริการทั่วไปที่ไม่มีวัตถุประสงค์ทางการค้า สำหรับพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติมีข้อจำกัดในการปรับใช้กับการถ่ายภาพหรือคลิปในสถานพยาบาลในแง่ของการกระทำที่จำกัดเฉพาะการเปิดเผยข้อมูลไม่รวมถึงการเก็บรวบรวมข้อมูล กฎหมายทั้งสองฉบับมีข้อจำกัดไม่สามารถนำมาใช้ห้ามการเก็บรวบรวมข้อมูลของตัวเจ้าของข้อมูลนั่นเอง ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแนวปฏิบัติหรือระเบียบของสถานพยาบาลให้สอดคล้องกับกฎหมาย รวมทั้งข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเพื่อให้ครอบคลุมพฤติกรรมการถ่ายภาพหรือคลิปในสถานพยาบาล

คำสำคัญ :พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล, พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ, การถ่ายภาพ,สถานพยาบาล

Abstract

This research aims to study legal limitations in term of elements, scope, and exceptions of the Personal data protection Act by comparing to the National Health Act in case of patient and service receiver of medical facilities taking photo and video clip. A qualitative research method was conducted to analyze legal content and interpretation of the relevant laws. The results indicate that (1) Certain behavior of photograph taking by service receiver do not fall within the scope of the definition of personal data under the Personal Data Protection Act which is similar to the definition of health information under the National Health Act. (2) Personal Data Protection Act provides exception for the collection of personal data for personal or family purposes, therefore, the law cannot be applied to photograph taking for non-commercial purposes. As for the National Health Act, the main limitation is the element of action which

covers only the disclosure of personal data, not including data collection. In addition, both laws share similar limitation in the aspect that do not apply to the collection of data by data subjects themselves. The researcher therefore proposes suggestions for improving the practice or regulations of medical facilities to be consistent with the laws and also proposes the amendment of the law to cover the behavior of taking pictures or clips in medical facilities.

Keywords :The Personal data protection Act, the National Health Act, Taking photograph, Medical facilities.

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การถ่ายภาพหรือคลิป ในสถานพยาบาล โดยผู้ป่วยหรือผู้ให้บริการ ส่งผลกระทบต่อข้อมูลหลายประเภท เช่น ข้อมูลกระบวนการปฏิบัติงานหรือการให้บริการของสถานพยาบาล ข้อมูลวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือทางการแพทย์ ข้อมูลระบุตัวบุคคลทั้งผู้ให้บริการเองและบุคคลอื่น ในทางกฎหมายการถ่ายภาพหรือคลิปเกี่ยวข้องกับกฎหมายหลายฉบับที่มีขอบเขตและหลักการแตกต่างกัน อีกทั้งสถานพยาบาลแต่ละแห่งยังมีการตีความหลักกฎหมายแตกต่างกันไป ดังจะเห็นได้จาก ประกาศห้ามถ่ายภาพหรือคลิปในสถานพยาบาลที่มีรายละเอียดและขอบเขตแตกต่างกัน เช่น ห้ามถ่ายภาพตนเอง ห้ามถ่ายภาพสถานที่หรือกระบวนการให้บริการสุขภาพ ห้ามถ่ายภาพบุคคลากรการแพทย์ ฯลฯ รวมทั้งมีการอ้างอิงกฎหมาย เช่น พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลและพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ ซึ่งผู้วิจัยจะทำการศึกษาในบทความนี้ ถึงขอบเขตการปรับใช้กฎหมายดังกล่าวกับพฤติกรรมการถ่ายภาพหรือคลิปโดยผู้ให้บริการสถานพยาบาล ในเดือน พฤษภาคม ค.ศ. 2018 กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฉบับใหม่ของสหภาพยุโรป (General Data Protection Regulation ซึ่งต่อไปในบทความนี้จะเรียกว่า GDPR) มีผลใช้บังคับแทนที่ กฎหมายเดิม (Directive 95/46/EC) ส่งผลกระทบต่อหลายภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลระบุตัวตนของบุคคล (Personal data) ทั้งผู้ประกอบการขนาดใหญ่ กลางและย่อม ผู้เป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล (Kuner, 2018) กฎหมายนี้มีแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการคุ้มครองความเป็นส่วนตัว (Right to privacy) แต่มีขอบเขตจำกัดเฉพาะในด้านข้อมูลของบุคคล (Solove, 2006) โดยแนวคิดและหลักการปรากฏในความตกลงระหว่างประเทศหลายฉบับ ในส่วนของประเทศไทย ก่อนปี พ.ศ. 2562 ไม่มีกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นการเฉพาะ แต่มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนบุคคล เช่น กฎหมายคุ้มครองข้อมูลเฉพาะบางภาคส่วนของธุรกิจ เช่น ธุรกิจการเงินข้อมูลส่วนบุคคลในความครอบครองของภาครัฐตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของทางราชการ (คณาธิป ทองรวีวงศ์, 2559) สำหรับในกรณีสถานพยาบาล มีการระบุหลักการเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลสุขภาพในมาตรา 7 ของพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550 แต่ไม่ได้รับระบุถึงการถ่ายภาพหรือคลิปในสถานพยาบาลไว้อย่างชัดเจน อย่างไรก็ตามในเดือนกุมภาพันธ์ปี พ.ศ. 2562 สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้ลงมติเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลก่อนการเลือกตั้งทั่วไปในเดือนมีนาคมเพียงไม่ถึงหนึ่งเดือนและประกาศในราชกิจจานุเบกษาในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2562 แม้ว่ากฎหมายนี้ร่างขึ้นโดยอาศัยตัวแบบของกฎหมายสหภาพยุโรปแต่ก็มีหลายประเด็นที่แตกต่างกัน รวมทั้งส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการในหลายแง่มุม เช่น การสร้างต้นทุนในการปฏิบัติตามเงื่อนไขต่างๆให้สอดคล้องกับกฎหมาย (Compliance cost) (คณาธิป ทองรวีวงศ์, 2564:1) เนื่องจากกฎหมายนี้กำหนดหลักการที่สำคัญสองส่วนที่อยู่บนแนวคิดแตกต่างกัน (คณาธิป ทองรวีวงศ์, 2564) คือ 1. กำหนดหน้าที่ให้ผู้ควบคุมข้อมูลต้องจัดให้มีมาตรการรักษาความปลอดภัย ซึ่งอยู่บนพื้นฐานแนวคิดความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูลหรือความมั่นคงปลอดภัยสารสนเทศ (Information security) 2. กำหนดให้ผู้ควบคุมข้อมูลต้องอ้างอิงฐานทางกฎหมาย (Legal or lawful basis of processing personal data) ซึ่งอยู่บนพื้นฐานการคุ้มครองสิทธิของเจ้าของข้อมูล เช่น การขอความ

ยินยอมก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูล สำหรับงานวิจัยนี้จะศึกษาหลักการส่วนที่สอง โดยศึกษาในกรณีผู้ใช้บริการซึ่งมีพฤติกรรมถ่ายภาพหรือคลิปในสถานพยาบาล จะตกอยู่ภายใต้หลักเกณฑ์และการควบคุมของกฎหมายนี้หรือไม่ ซึ่งมีประเด็นปัญหาที่สำคัญ คือ 1.พฤติกรรมการถ่ายภาพและคลิปในสถานพยาบาลโดยผู้ใช้บริการ ตกอยู่ภายใต้ขอบเขตนิยามของข้อมูลส่วนบุคคลตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 หรือไม่ และแตกต่างจากขอบเขตการคุ้มครองข้อมูลสุขภาพตามพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติอย่างไร 2 พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 มีข้อยกเว้นหรือข้อจำกัดอย่างไรในการนำมาปรับใช้กับการควบคุมพฤติกรรมการถ่ายภาพและคลิปในสถานพยาบาลโดยผู้ใช้บริการ โดยศึกษาเปรียบเทียบกับพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ

การถ่ายภาพหรือคลิปวิดีโอที่เกิดในสถานพยาบาลอาจเกิดจากการกระทำของฝ่ายผู้ป่วยหรือผู้ใช้บริการ และฝ่ายสถานพยาบาล เมื่อทบทวนวรรณกรรมการศึกษาในประเด็นการถ่ายภาพของทั้งสองฝ่ายตามกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลพบว่า พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ได้มีผลบังคับใช้ทุกหมวดตั้งแต่เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2565 และยังไม่พบการศึกษาในประเด็นนี้โดยตรง เมื่อเปรียบเทียบกับสหภาพยุโรปพบว่ามีการศึกษาวิจัยในหลายประเทศ แต่มุ่งเน้นในแง่ของฝ่ายสถานพยาบาลที่จะถ่ายภาพหรือคลิปผู้ป่วยและนำมาใช้เพื่อวัตถุประสงค์ต่างๆ เช่น การศึกษา การประชาสัมพันธ์ โดยผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าสถานพยาบาลในโปรตุเกสการนำภาพถ่ายผู้ป่วยมาใช้ โดยขอความยินยอมจากผู้ป่วยตามกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (Cura, Alves and Andrade, 2022) นอกจากการศึกษาในกรอบกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลแล้ว ยังมีการศึกษาสถานพยาบาลซึ่งถ่ายภาพหรือคลิปผู้ป่วยในกรอบมุมมองอื่น เช่น ผลการศึกษาการรับรู้และทัศนคติของผู้ป่วยที่รับบริการด้านศัลยกรรมพลาสติกที่ถูกถ่ายภาพหรือคลิปในการให้บริการของสถานพยาบาลเพื่อวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอน กรณีศึกษา การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์สถานพยาบาล ชี้ให้เห็นว่าผู้ป่วยยอมรับการถ่ายภาพได้ภายใต้เงื่อนไขที่มีการขอความยินยอมและใช้อุปกรณ์การถ่ายภาพของสถานพยาบาลที่ไม่ใช่อุปกรณ์ส่วนตัวของบุคลากร (Lau, Schumacher and Irwin, 2010) การศึกษาสถานพยาบาลในฝรั่งเศสพบว่าผู้ใช้บริการยอมรับการถ่ายภาพของสถานพยาบาลได้หากมีการขอความยินยอมและแจ้งให้ชัดเจนว่าจะนำภาพถ่ายดังกล่าวไปใช้เพื่อวัตถุประสงค์ใดบ้าง (Hacard, Fet al, 2013) ดังนั้นการศึกษาในแง่ของฝ่ายผู้ใช้บริการที่ถ่ายภาพในสถานพยาบาลภายใต้กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลจึงเป็นประเด็นที่ต้องมีการศึกษาต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

วัตถุประสงค์ของงานวิจัยมีดังนี้

2.1 ศึกษาขอบเขตของข้อมูลส่วนบุคคลตามนิยามของพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ในกรณีพฤติกรรมการถ่ายภาพและคลิปในสถานพยาบาลโดยผู้ใช้บริการ รวมทั้งศึกษาเปรียบเทียบกับนิยามข้อมูลสุขภาพตามพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ

2.2 ศึกษาข้อยกเว้นของการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลและข้อจำกัดของพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ในกรณีพฤติกรรมการถ่ายภาพและคลิปในสถานพยาบาลโดยผู้ใช้บริการ รวมทั้งศึกษาเปรียบเทียบกับพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ

3. วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ศึกษาข้อมูลเอกสาร (Documentary Research) ตามกฎหมายสหภาพยุโรปด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงเปรียบเทียบ (Comparative analysis) และนำหลักการดังกล่าวมาปรับใช้ในการวิเคราะห์ตีความพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล รวมทั้งวิเคราะห์เปรียบเทียบเนื้อหาหลักการของพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลกับพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนบุคคลด้วย

4. กรอบแนวคิดทฤษฎี

หัวข้อนี้จะทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับกรอบแนวคิดทฤษฎีที่สำคัญอันเกี่ยวกับการศึกษานี้ ได้แก่ การคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคล อันเป็นส่วนหนึ่งของแนวคิด “สิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว” (Right to Privacy) ซึ่งจัดเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ (Arendt, 1973). กล่าวคือ เป็นสิทธิที่ติดตัวมาตั้งแต่กำเนิด จึงอยู่ในกลุ่มของสิทธิมนุษยชน (Donnelly, 1982) บางตำราเรียกว่า สิทธิที่จะอยู่ตามลำพัง (Right to be let alone) กล่าวคือ ปราศจากการแทรกแซงจากบุคคลภายนอก (Warren and Brandies, 1890) แต่การพิจารณาในแง่ปราศจากการแทรกแซงหรือความลับอาจทำให้สิทธินี้กว้างเกินไป โดยเฉพาะในสภาพสังคมที่มีการติดต่อระหว่างบุคคล ทำให้การไม่ถูกแทรกแซงเป็นไปได้ยาก (Alan, 1967) ต่อมามีการพัฒนาแนวคิดว่าหมายถึง การจำกัดการเข้าถึงปัจเจกชนโดยบุคคลอื่น (Rubenfield., 1989) ในทางวิชาการ สิทธิดังกล่าวยังคงมีความหมายและขอบเขตกว้าง (Schoeman, 1984) โดยจำแนกได้หลายมิติ รวมถึงการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (Solove, 2006) ตามกฎหมายสหรัฐอเมริกา สิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวปรากฏในกฎหมายคอมมอนลอว์และกฎหมายอื่น เช่นกฎหมายลักษณะละเมิด (Bloustein, 1984) สิทธินี้เป็นแนวคิดหลักของการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งเมื่อพิจารณาในระดับกฎหมายระหว่างประเทศ พบว่า ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนขององค์การสหประชาชาติ (UN’s Universal Declaration of Human Rights ค.ศ. 1948) ข้อ 12 กำหนดรับรองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวไว้อย่างชัดเจน อันเป็นหลักการเดียวกับ กติกาสากลว่าด้วยสิทธิทางแพ่งและการเมืองของสหประชาชาติ (International Covenant on Civil and Political Rights ค.ศ. 1966) ซึ่งรับรองสิทธินี้ไว้ในข้อ 17 สำหรับกฎหมายต่างประเทศที่กำหนดหลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่ส่งผลกระทบต่อหลายประเทศ ได้แก่กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลสหภาพยุโรป (Directive 95/46/EC) ซึ่งมีผลผูกพันตามกฎหมายต่อประเทศสมาชิกสหภาพยุโรป (Cate, 1995) โดยหลักสำคัญประการหนึ่งของกฎหมายนี้คือ การวางเงื่อนไขการเก็บรวบรวม ใช้ การเปิดเผย การโอนข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งรวมถึงข้อจำกัดด้านการโอนข้อมูลออกนอกประเทศ (Fromholz, 2000) ต่อมา ค.ศ. 2018 กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฉบับใหม่ของสหภาพยุโรป (General Data Protection Regulation ซึ่งต่อไปในที่นี้จะเรียกว่า GDPR) มีผลใช้บังคับแทนกฎหมายเดิม (Directive 95/46/EC) โดยมีหลักการสำคัญเช่นเดิม คือ การเก็บรวบรวม ใช้เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของผู้อื่นต้องอ้างอิงฐานทางกฎหมาย ซึ่งโดยหลักต้องอาศัยฐานความยินยอม เว้นแต่เข้าองค์ประกอบฐานอื่นที่กฎหมายกำหนด ในส่วนของประเทศไทย พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 โดยมีผลบังคับใช้ทุกมาตราในเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2565 มีองค์ประกอบและโครงสร้างหลักตาม GDPR เมื่อพิจารณาในส่วนที่เกี่ยวกับการถ่ายภาพหรือคลิป พบว่า แม้พระราชบัญญัตินี้ไม่ได้ระบุถึงการถ่ายภาพหรือคลิปไว้โดยเฉพาะ แต่การถ่ายภาพหรือคลิปที่ปรากฏบุคคลอันระบุตัวได้นั้นจัดเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งต้องพิจารณาหลักการของกฎหมายนี้ อย่างไรก็ตามเนื่องจากกฎหมายไม่ได้ระบุถึงกรณีการถ่ายคลิปหรือภาพในสถานพยาบาลโดยตรงจึงมีปัญหาคติความและปรับใช้กฎหมายซึ่งจะศึกษาในบทความนี้

5. สรุปผลการวิจัย

5.1 ผลการศึกษาขอบเขตนิยามข้อมูลส่วนบุคคลตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 พบว่าการถ่ายภาพหรือคลิปโดยผู้ใช้บริการ 2 กรณี คือ การถ่ายภาพหรือคลิปข้อมูลที่ไม่ระบุตัวบุคคล และ ข้อมูลผู้เสียชีวิต ไม่อยู่ภายใต้การควบคุมตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ผู้ถ่ายภาพหรือคลิปจึงไม่มีความผิด ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบกับพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550 พบว่า มีการกำหนดหลักการคุ้มครองข้อมูลสุขภาพตามมาตรา 7 แต่ไม่ครอบคลุม ข้อมูลที่ไม่ระบุตัวบุคคล สำหรับข้อมูลผู้เสียชีวิตแม้จะครอบคลุมไปถึงแต่จำกัดเฉพาะขั้นตอนการเผยแพร่ภาพหรือคลิป

5.2 ผลการศึกษาข้อยกเว้นและข้อจำกัด พบว่า ในส่วนของข้อยกเว้น พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 มาตรา 4(1) ยกเว้นการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อวัตถุประสงค์ส่วนตัวหรือในครอบครัว ทำให้ไม่สามารถปรับใช้หลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล เช่น หลักการขอความยินยอม กับ ผู้ให้บริการในฐานะประชาชนทั่วไปที่ถ่ายภาพหรือคลิปโดยไม่มีวัตถุประสงค์ทางการค้าหรือพาณิชย์ อย่างไรก็ตาม พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติไม่มีข้อยกเว้นดังกล่าว สำหรับในส่วนของข้อจำกัดด้านการกระทำต่อข้อมูลพบว่า พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลครอบคลุมพฤติกรรมการเก็บรวบรวม ใช้ เผยแพร่ข้อมูล จึงสามารถปรับใช้ได้กับพฤติกรรมการถ่ายภาพและเผยแพร่ภาพ แต่พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติมีขอบเขตจำกัดเฉพาะพฤติกรรมการเปิดเผยข้อมูลเท่านั้น จึงไม่สามารถปรับใช้กับขั้นตอนการถ่ายภาพหรือคลิปในส่วนข้อจำกัดด้านตัวผู้กระทำ พบว่า กฎหมายทั้งสองฉบับไม่สามารถนำมาปรับใช้ห้ามหรือควบคุมการเก็บรวบรวมข้อมูลของตัวเจ้าของข้อมูลนั่นเอง เช่น การถ่ายภาพที่ปรากฏเฉพาะข้อมูลตนเองในสถานพยาบาลโดยไม่เกี่ยวข้องกับข้อมูลบุคคลอื่น

6.อภิปรายผล

6.1. จากวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อ 1 ผลการศึกษาขอบเขตในแง่นิยามข้อมูลส่วนบุคคลตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 พบว่า การถ่ายภาพหรือคลิปโดยผู้ให้บริการในสถานพยาบาล ที่จะอยู่ภายใต้การควบคุมหรือกำกับโดยหลักการต่างๆ ของพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล เช่น การขอความยินยอม จะต้องเป็นกรณีการกระทำที่เข้าข่ายการเก็บรวบรวมข้อมูล (Collection of data) แม้คำว่าเก็บรวบรวมจะมีความหมายกว้างและไม่จำกัดวิธีการกระทำ ส่งผลให้การถ่ายภาพจัดเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ แต่การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการถ่ายภาพนั้นต้องเกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนบุคคลตามนิยามของมาตรา 6 ซึ่งบัญญัติว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” หมายความว่า ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลซึ่งทำให้สามารถระบุตัวบุคคลนั้นได้ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม แต่ไม่รวมถึงข้อมูลของผู้ถึงแก่กรรมโดยเฉพาะ ดังนั้น การถ่ายภาพหรือคลิปโดยผู้ให้บริการ 2 กรณี ดังต่อไปนี้ไม่อยู่ภายใต้ขอบเขตการคุ้มครองของกฎหมายดังกล่าวคือ

6.1.1 การถ่ายภาพหรือคลิปที่ไม่มีเป้าหมายหรือส่งผลกระทบต่อข้อมูลระบุตัวบุคคล เช่น การถ่ายภาพหรือคลิป สถานที่ อุปกรณ์ เครื่องมือทางการแพทย์ ป้าย เอกสาร ที่ไม่ปรากฏข้อมูลระบุตัวบุคคลใด

6.1.2 การถ่ายภาพหรือคลิปที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตาย เช่น ประวัติการรักษาพยาบาล ภาพการให้บริการรักษาพยาบาลในสถานพยาบาล หรือข้อมูลระบุตัวบุคคลทั่วไป เช่น ชื่อนามสกุล วันเดือนปีเกิด วันเดือนปีที่เสียชีวิต การถ่ายภาพหรือคลิปโดยผู้ให้บริการใน 3 กรณีข้างต้น แม้จะส่งผลกระทบต่อในแง่อื่น เช่น การปฏิบัติงานหรือกระบวนการให้บริการ ข้อมูลความลับทางการค้า ข้อมูลลิขสิทธิ์ ฯลฯ จะไม่อยู่ภายใต้การควบคุมตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ผู้ถ่ายภาพหรือคลิปจึงไม่มีความผิด อีกทั้งไม่ต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขการขอความยินยอมจากสถานพยาบาลหรือผู้ได้รับผลกระทบจากการถ่ายภาพหรือคลิปนั้น หลักการนี้เป็นไปในแนวทางเดียวกับกฎหมายสหภาพยุโรป (Information Commissioner’s Office UK, (2018)

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบกับ พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550 พบว่าไม่ได้กำหนดการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลไว้โดยเฉพาะ แต่มาตรา 7 กำหนดว่า “ข้อมูลด้านสุขภาพของบุคคล เป็นความลับส่วนบุคคล ผู้ใดจะนำไปเปิดเผยในประการที่น่าจะทำให้บุคคลนั้นเสียหายไม่ได้” โดยมีกรณียาม “สุขภาพ” ในมาตรา 3 ว่าหมายถึง “ภาวะของมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางกาย ทางจิต ทางปัญญาทางสังคม เชื่อมโยงกันเป็นองค์รวมอย่างสมดุล” แม้ว่าข้อมูลสุขภาพตามพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ มาตรา 3 ไม่ได้กำหนดว่า “ระบุตัวได้” (Identifiable) ดังเช่นนิยามข้อมูลส่วนบุคคลตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล แต่เมื่อพิจารณาประกอบกับคำว่า “บุคคลนั้น” แสดงว่าต้องเป็นข้อมูลที่ระบุตัวบุคคลได้เช่นกัน

เมื่อนำนิยามของกฎหมายมาวิเคราะห์พฤติกรรมการถ่ายภาพหรือคลิปโดยผู้ใช้บริการสถานพยาบาล 2 กรณีพบว่า

6.1.3 การถ่ายภาพหรือคลิปที่ไม่มีเป้าหมายหรือส่งผลกระทบต่อข้อมูลระบุตัวบุคคล ไม่เข้าข่ายข้อมูลสุขภาพ เช่น การถ่ายภาพอาคารสถานที่ การจัดวางเครื่องใช้ต่างๆ การถ่ายคลิปเครื่องมือหรืออุปกรณ์ทางการแพทย์ที่ไม่ปรากฏเชื่อมโยงข้อมูลถึงบุคคลใดโดยเฉพาะ กรณีเช่นนี้จึงไม่อยู่ในขอบเขตของข้อมูลสุขภาพ สถานพยาบาลไม่สามารถห้ามหรือฟ้องร้องผู้กระทำได้ ซึ่งเป็นข้อจำกัดเช่นเดียวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

6.1.4 การถ่ายภาพหรือคลิปที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตาย เช่น ประวัติการรักษาพยาบาล กรณีนี้อยู่ในขอบเขตของข้อมูลสุขภาพ เพราะมาตรา 3 ไม่จำกัดว่าข้อมูลสุขภาพไม่รวมถึงข้อมูลของผู้ตาย ดังนั้นการถ่ายและเผยแพร่ข้อมูลผู้เสียชีวิตอยู่ภายใต้การควบคุมของพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติมาตรา 7 แต่มีข้อจำกัดที่ครอบคลุมเฉพาะพฤติกรรมที่เป็นการเปิดเผยข้อมูล เช่น การโพสต์หรือแชร์คลิป โดยไม่ครอบคลุมขั้นตอนการกระทำในขณะที่ถ่ายภาพ

ดังนั้น พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550 มีการกำหนดหลักการคุ้มครองข้อมูลสุขภาพตามมาตรา 7 แต่ไม่ครอบคลุมพฤติกรรมการถ่ายภาพหรือคลิปของผู้ใช้บริการเอง ข้อมูลที่ไม่ระบุตัวบุคคล สำหรับข้อมูลผู้เสียชีวิตแม้จะครอบคลุมไปถึงแต่จำกัดเฉพาะขั้นตอนการเผยแพร่ภาพหรือคลิปจากผลการศึกษาดังกล่าวทำให้ทราบว่า แนวปฏิบัติของสถานพยาบาลที่ประกาศห้ามถ่ายภาพหรือคลิปอย่างกว้างครอบคลุมพฤติกรรมทั้ง 3 กรณีข้างต้น โดยอ้างกฎหมายทั้งสองฉบับดังกล่าวนี้ไม่สอดคล้องกับกฎหมาย

6.2. จากวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อ 2 ผลการศึกษาพบว่า

6.2.1 ในส่วนของข้อยกเว้น พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 กำหนดข้อยกเว้นทั่วไปในมาตรา 4 กล่าวคือ การกระทำที่เข้าข่ายมาตรานี้ แม้จะเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลก็จะได้รับยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตามหลักการต่างๆ ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ โดยในส่วนของภาพถ่ายหรือคลิปของผู้ใช้บริการสถานพยาบาลนั้น ไม่ได้ระบุไว้โดยตรงในมาตรา 4 แต่มีข้อยกเว้นที่เกี่ยวข้องคือ มาตรา 4(1) ยกเว้นการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อวัตถุประสงค์ส่วนตัวหรือในครอบครัว ข้อยกเว้นนี้เทียบเคียงกับ GDPR ที่กำหนดว่า “วัตถุประสงค์ส่วนบุคคลโดยแท้หรือกิจกรรมในครัวเรือน” (Purely personal or household activities) ซึ่งหมายถึงการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ไม่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางวิชาชีพหรือการพาณิชย์ (Recital 18, Not Applicable to Personal or Household Activities) ข้อยกเว้นดังกล่าวส่งผลให้การดำเนินชีวิตประจำวันของบุคคลทั่วไปที่มีการเก็บรวบรวมข้อมูลเช่นการถ่ายภาพ ไม่อยู่ภายใต้บังคับกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (Information Commissioner’s Office UK, (2018) จากการตีความดังกล่าวจึงวิเคราะห์ได้ว่า ผู้ใช้บริการในฐานะประชาชนทั่วไปที่ถ่ายภาพหรือคลิปในสถานพยาบาลโดยไม่มีวัตถุประสงค์ทางการค้าหรือพาณิชย์ ไม่ต้องอยู่ภายใต้หลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ เช่น ไม่ต้องขอความยินยอม ไม่ต้องมีหน้าที่รักษาความปลอดภัยข้อมูลเปรียบเทียบกับพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พบว่า การคุ้มครองข้อมูลสุขภาพของบุคคลตามมาตรา 7 ไม่ได้กำหนดข้อยกเว้นการเปิดเผยข้อมูลเพื่อวัตถุประสงค์ส่วนตัวหรือการกระทำที่ไม่ใช่เชิงพาณิชย์ ดังนั้น การถ่ายและเผยแพร่ภาพหรือคลิปที่เป็นข้อมูลสุขภาพของบุคคลอื่นเข้าข่ายข้อห้ามตามมาตรา 7 แม้จะเป็นการกระทำโดยผู้ใช้บริการที่เป็นประชาชนทั่วไป

6.2.2 ในแง่ของข้อจำกัดด้านการกระทำต่อข้อมูลพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ครอบคลุมพฤติกรรม 3 ประการ คือ การเก็บรวบรวม ใช้ และเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลสำหรับพฤติกรรมการถ่ายภาพหรือคลิปสามารถแบ่งเป็นสองขั้นตอนย่อย คือ ขั้นตอนการถ่ายภาพจัดเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งกฎหมายไม่ได้กำหนดนิยามหรือระบุนิยาม แต่เป็นถ้อยคำที่กว้างรวมถึงการกระทำด้วยประการใดๆ อันเป็นการได้มาซึ่งข้อมูล (Solove,2006) และขั้นตอนการเผยแพร่ เช่น การโพสต์เปรียบเทียบกับกฎหมาย GDPR จำแนกการเปิดเผย (Disclosure) เป็นสองกรณีคือ การเปิดเผย

ด้วยการส่ง (Disclosure by transmission) และ การเปิดเผยด้วยการเผยแพร่หรือทำให้สามารถเข้าถึงได้ (Disclosure by dissemination or otherwise making available) ดังนั้น การเผยแพร่ภาพถ่ายหรือคลิปจึงอยู่ในความหมายของการเปิดเผยข้อมูล (Information Commissioner's Office UK, 2018) ดังนั้น การถ่ายและเผยแพร่ภาพอยู่ในขอบเขตของมาตรา 19 มาตรา 24 ซึ่งกำหนดห้ามการเก็บรวบรวม ใช้ เปิดเผย เว้นแต่จะขอความยินยอมหรือเข้าข้อยกเว้น อย่างไรก็ตาม เปรียบเทียบกับ มาตรา 7 พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติพบว่า มีขอบเขตด้านพฤติกรรมอย่างจำกัดเฉพาะห้ามการเปิดเผยข้อมูลสุขภาพจึงไม่สามารถนำมาปรับใช้ในขั้นตอนการถ่ายภาพหรือคลิปในสถานพยาบาลโดยยังไม่ปรากฏว่ามี การเผยแพร่ภาพถ่ายหรือคลิปนั้นด้วยเหตุนี้ แม้พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติมีขอบเขตครอบคลุมการถ่ายภาพหรือคลิปที่กระทำโดยผู้ใช้บริการทั่วไป แต่ไม่สามารถนำมาปรับใช้ในการห้ามหรือจำกัดพฤติกรรมในขั้นตอนการถ่ายภาพหรือคลิป ส่งผลต่อไปว่า แนวปฏิบัติของสถานพยาบาลที่ประกาศห้ามถ่ายภาพหรือคลิปซึ่งมีลักษณะพฤติกรรมดังกล่าวโดยอ้างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลและพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติจึงไม่สอดคล้องกับกฎหมาย

6.2.3 ในส่วนของข้อจำกัดด้านผู้กระทำ พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลและพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติห้ามเฉพาะการกระทำต่อข้อมูลส่วนบุคคลของผู้อื่น ซึ่งแยกพิจารณากฎหมายแต่ละฉบับดังนี้

6.2.3.1 พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล วางหลักการควบคุมการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลของผู้อื่น ดังนั้นในกรณีที่บุคคลถ่ายภาพหรือคลิปที่เป็นข้อมูลระบุตัวของผู้ถ่ายเอง จึงไม่อยู่ภายใต้การบังคับของกฎหมาย เช่น การถ่ายภาพเซลฟี่ (Selfie) ตนเองในขณะที่รับบริการในสถานพยาบาล หากไม่ปรากฏว่าเกี่ยวข้องกับข้อมูลบุคคลอื่น จะไม่อยู่ภายใต้ขอบเขตการบังคับของพระราชบัญญัตินี้

6.2.3.2 พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ มาตรา 7 กำหนดว่า “ข้อมูลด้านสุขภาพของบุคคล เป็นความลับส่วนบุคคล ผู้ใดจะนำไปเปิดเผยในประการที่น่าจะทำให้บุคคลนั้นเสียหายไม่ได้” จึงเป็นการควบคุมเฉพาะการเปิดเผยข้อมูลสุขภาพที่กระทำโดยบุคคลอื่น ดังนั้น การที่บุคคลถ่ายภาพหรือคลิปตนเองในขณะที่รับบริการในสถานพยาบาลจะไม่อยู่ภายใต้ขอบเขตการบังคับของพระราชบัญญัตินี้

ข้อจำกัดในการปรับใช้กฎหมายกับการถ่ายภาพหรือคลิปของตัวบุคคลนั่นเองแตกต่างจากหลักความยินยอม ซึ่งเป็นหลักที่สำคัญของการคุ้มครองข้อมูลตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลมาตรา 19 มาตรา 24 และ 27 เช่นเดียวกับพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ ซึ่งแม้ว่ามาตรา 7 ไม่ได้ระบุคำว่าความยินยอม แต่ระบุว่า “เว้นแต่การเปิดเผยนั้นเป็นไปตามความประสงค์ของบุคคลนั้นโดยตรง” ทำให้ความยินยอมของเจ้าของข้อมูลสุขภาพเป็นเงื่อนไขที่ทำให้บุคคลอื่นสามารถเปิดเผยข้อมูลได้โดยไม่ผิดกฎหมาย แต่พระราชบัญญัติสุขภาพไม่ได้กำหนดเกณฑ์พิจารณาความยินยอมดังเช่นกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล เช่น ความยินยอมโดยอิสระ (European Data Protection Board, (2020) อย่างไรก็ตาม ในกรณีการเก็บรวบรวมข้อมูลหรือเปิดเผยโดยตัวเจ้าของข้อมูลนั้น ไม่เข้าองค์ประกอบในด้านตัวผู้กระทำจึงไม่ต้องพิจารณาถึงหลักความยินยอม ดังนั้น กฎหมายทั้งสองฉบับไม่สามารถนำมาปรับใช้ในการห้ามหรือจำกัดพฤติกรรมการถ่ายภาพตนเองของผู้ป่วยหรือผู้ใช้บริการในสถานพยาบาล

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

7.1.1 ข้อเสนอแนะในระดับการปรับปรุงแนวปฏิบัติหรือระเบียบของสถานพยาบาลที่กำหนดห้ามพฤติกรรมผู้ใช้บริการในการถ่ายภาพหรือคลิปอย่างกว้าง รวมถึง การถ่ายภาพตนเอง การถ่ายภาพที่ไม่ปรากฏข้อมูลระบุตัวบุคคล การถ่ายภาพหรือคลิปโดยผู้ใช้บริการทั่วไปที่ไม่มีวัตถุประสงค์เชิงพาณิชย์โดยยังไม่ปรากฏพฤติกรรมการเผยแพร่ พฤติกรรมเหล่านี้ไม่อาจอ้างเหตุผลหรือแจ้งเตือนโดยอ้างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลและพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ

เนื่องจากขอบเขตของกฎหมายไม่ครอบคลุม จึงควรปรับเปลี่ยนถ้อยคำการประกาศแจ้งหรือเตือนให้สอดคล้องกับกฎหมาย หากสถานพยาบาลประสงค์ห้ามพฤติกรรมดังกล่าวโดยอาศัยหลักกฎหมายอื่น เช่น หลักกรรมสิทธิในทรัพย์สิน กฎหมายแพ่ง ฯลฯ ควรระบุแจ้งให้ชัดเจน

7.1.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อฝ่ายนิติบัญญัติในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย มีดังนี้

7.1.2.1 พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ในส่วนนิยามข้อมูลส่วนบุคคลไม่ครอบคลุมถึงข้อมูลไม่ระบุตัวบุคคล และในส่วนข้อยกเว้นที่ไม่รวมถึงการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อวัตถุประสงค์ส่วนตัว แม้เป็นข้อจำกัดต่อการปรับใช้กับการถ่ายภาพหรือคลิปในสถานพยาบาล แต่ข้อจำกัดดังกล่าวเป็นไปในแนวทางเดียวกับกฎหมายสหภาพยุโรปอันเป็นต้นแบบของพระราชบัญญัติดังกล่าว จึงไม่มีข้อเสนอแก้ไขกฎหมายนี้

7.1.2.2.พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ เป็นกฎหมายที่ไม่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล และไม่ได้ตราขึ้นตามตัวแบบของ GDPR จึงสามารถปรับแก้เพื่อนำมาใช้ควบคุมการถ่ายภาพหรือคลิปในสถานพยาบาลได้ โดยนัยนี้จึงมีข้อเสนอแนะแก้ไขในสองประเด็นคือ (1) มาตรา 7 กำหนดเรื่องข้อมูลสุขภาพอันรวมถึงข้อมูลส่วนบุคคลแต่มีข้อจำกัดเนื่องจากควบคุมเฉพาะพฤติกรรม “เปิดเผยข้อมูล” ทำให้ไม่รวมไปถึงการเก็บรวบรวมข้อมูลดังเช่นในขณะถ่ายภาพหรือคลิป จึงมีข้อเสนอแนะในการแก้ไขมาตรา 7 ให้รวมถึงการควบคุมพฤติกรรม 3 ประการที่กระทำต่อข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ การเก็บรวบรวม ใช้ และเปิดเผย (2) แก้ไขเพิ่มเติมหลักการควบคุมการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ไม่ระบุตัวตนบุคคล รวมทั้งการเก็บรวบรวมข้อมูลตนเองในสถานพยาบาลสำหรับกรณีที่มีการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้นกระทบต่อกระบวนการปฏิบัติงานและการให้บริการสุขภาพในสถานพยาบาล

7.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

7.2.1 ศึกษาประเด็นการถ่ายภาพหรือคลิปโดยผู้ใช้บริการสถานพยาบาลในกรอบกฎหมายอื่น เช่น พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2560 หรือศึกษาในประเด็นความเสียหายของผู้ได้รับผลกระทบในทางแพ่งตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

7.2.2 ศึกษาประเด็นการถ่ายภาพหรือคลิปโดยผู้ใช้บริการสถานพยาบาลในกรอบวิชาการด้านอื่น เช่น ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการถ่ายภาพหรือคลิป การรับรู้หรือทัศนคติของผู้ใช้บริการ

8. กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณมหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิตที่ให้ทุนสนับสนุนการวิจัยครั้งนี้

9. รายการอ้างอิง

คณาธิป ทองรวีวงศ์. (2564). *หลักกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล*. สำนักพิมพ์นิติธรรม.

_____. (2564:1) ผลกระทบทางลบอันเกิดจากกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลสหภาพยุโรปและพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562. *วารสารรัฐศาสตร์*, 15 (38), 42-56

_____. (2559). *การปฏิรูปกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของไทยเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน*. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

Alan, W. (1967). *Privacy and Freedom*. Atheneu.

Arendt, H. (1973). *The Human Condition*. University of Chicago Press.

Bloustein, E. (1984). *Privacy as an Aspect of Human Dignity*. “Philosophical Dimensions of privacy: An Anthology”, Schoeman, Ferdinand (ed.), UK: Cambridge University Press.

- Cate,H. (1995). “The EU Data Protection Directive, Information Privacy, and the Public Interest”. *Iowa Law Review*, 80 (1), 431-443.
- Cura, M., Alves,H.and Andrade J. “Medical Photography Usage Amongst Doctors at a Portuguese Hospital”. *International Journal of Environmental Research and Public Health*. 19(12), 7304.
- Donnelly, J. (June 1982). “*Human Rights and Human Dignity*”. *The American Law Review*, 76(2), 303-316.
- European Data Protection Board, (2020) , Guidelines 05/2020 on consent under Regulation 2016/679, https://edpb.europa.eu/sites/ /edpb_guidelines_202005_consent_en.pdf.
- Fromholz, M. (2000). “The European Union data privacy directive”. *Berkeley technology law journal*, 15(1), pp. 460-484.
- Hacard, F., Maruani, A., Delaplace, M., Caille, A., Machet, L., Lorette, G. and Samimi, M. (2013) “Patients’ acceptance of medical photography in a French adult and paediatric dermatology department: A questionnaire survey”. *Br. J. Dermatol.* 169, 298–305.
- Information Commissioner’s Office, UK (2018). *Guide to the General Data Protection Regulation (GDPR)*. <http://www.ico.org.uk/for-organisations/guide-to-data-protection>.
- Kuner, C. (2018). *International Organizations and the EU General Data Protection Regulation*, *International Organizations Law Review*, 75 (2),780-798.
- Lau, C.,Schumacher, H and Irwin, M. (2010) Patients’ perception of medical photography. *J. Plast. Reconstr. Aesthet.*63(6), e507–e51.
- Rubinfeld.J. (1989). “*The Right of Privacy*”. *Harvard Law Review*, 102(4), 737- 807
- Schoeman, F. (1984). *Privacy: Philosophical Dimensions of literature*. “Philosophical Dimensions of privacy: An Anthology”, Schoeman, Ferdinand (ed.), Cambridge University Press.
- Solove, D. (2006). “*A Taxonomy of Privacy*”. *University of Pennsylvania Law Review*. 154(3), 477-560.
- Warren D & Brandies D. (1890). “The Right to Privacy”. *Harvard Law Review*, 4(5), 193-220.

NCHRI2023

การประชุมวิชาการระดับชาติ “สารานุกรมสุขยุคใหม่ภายใต้ร่มมหาตไทย” คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล ครั้งที่ ๓

The 3rd National Conference on Health Research and Innovation 2023